

день, чітко підкреслюють переваги ройбуша як профілактичного, так і додаткового терапевтичного функціонального продукта в контексті серцево-судинних захворювань. Ройбуш добре втамовує спрагу і тонізує. На відміну від чаю і кави, ройбуш не містить кофеїну, тому він може використовуватись як заміна цих напоїв для людей, яким кофеїн протипоказаний. Тому ройбуш може вживатися маленькими дітьми. Наявність у складі ройбуша глюкози робить його смак солодкуватим без використання цукру або його замінників. Ройбуш в Африці став тим, чим в інших регіонах є чай, кава, мате - щоденним тонізуючим безалкогольним напоєм. Тому актуальним стало його фармакогностичне дослідження, з визначенням параметрів якості.

Мета дослідження. Ідентифікація фенольних сполук, а саме дубильних речовин у чаї ройбуш. Дубильні речовини перешкоджають засвоєнню організмом ферума, особливо негемового ферума, яке надходить з рослинної їжі, тому важливо контролювати цей показник.

Матеріали та методи. Отримували водний витяг з сировини у співвідношенні 1:10. Водний витяг був коричневатого-червонуватого кольору, з приємним смаком і медовим присмаком, специфічного запаху. Використовували загальноприйняті реакції ідентифікації дубильних речовин: реакція з розчином феруму (III) амонію хлориду (до 2 мл витяжки додавали 4 краплі 1% розчину феруму (III) амонію хлориду); реакція з 1% розчином хініну гідро хлориду (до 2 мл витяжки додавали декілька крапель 1% розчину хініну гідро хлориду); реакція з 1% розчином желатини (до 2 мл витяжки додавали по краплях 1% розчин желатини).

Результати дослідження. Водний витяг містив дубильні речовини конденсованої групи.

Висновки. Даний показник буде врахований при розробці показників якості сировини ройбуш.

ВИКОРИСТАННЯ СОКІВ ЗІ СВІЖОЇ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ У ФАРМАЦІЇ

Бутенко О. П.

Науковий керівник: Хохлова Л. М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

hohlovalarisa56@gmail.com

Вступ. Достатній рівень забезпечення якісними і доступними ліками – основа підтримання здоров'я населення, у зв'язку з чим фармацевтична галузь є однією з найбільш перспективних напрямків сучасної економіки України, в якій велика увага приділяється проблемі найповнішого використання сировинних ресурсів.

Деякі сполуки, одержані з рослин, стають початковим матеріалом для синтезу активних речовин. Значно більша частина рослин (близько 180 видів із 270 дикорослих і культивованих) переробляється у цехах фармацевтичних підприємств з метою виділення із сировини біологічно активних речовин (БАР), а на їх основі – фітохімічних препаратів, а також виробництва настоек, екстрактів, соків, лікарських зборів та інших засобів у відповідній лікарській формі.

Більшість фітопрепаратів готують з висушеної лікарської сировини, що по якісному і кількісному складу БАР не завжди рівноцінна свіжозібраним рослинам. Під час заготівлі, сушіння і збереження БАР піддаються змінам унаслідок ензиматичних процесів, дії кисню повітря і багатьох інших факторів. Дослідження багатьох вчених показують, що після 1 року збереження лікарської сировини вміст БАР (особливо серцевих глікозидів і ефірних олій) різко

зменшується. Особливість препаратів зі свіжих рослин полягає в тому, що в них міститься весь комплекс БАР, що входять до складу лікарської сировини в найбільш природному їхньому стані. У деяких випадках препарати свіжих рослин мають більшу активність, чим відповідні препарати, отримані із сухої сировини. Крім того, вітамінна і фітонцидна активність спостерігається частіше у препаратах свіжих рослин. Тому збереження БАР із ЛРС є актуальною темою сучасних фармацевтичних досліджень.

Мета дослідження. Визначення актуальності використання соків зі свіжої рослинної сировини в якості лікувальних та профілактичних лікарських засобів.

Матеріали та методи. Бібліосентиматичний аналіз асортименту лікувальних соків промислового виробництва, а також папіряні та електронні джерела інформації.

Результати дослідження. Серед величезного арсеналу сучасних ліків, виготовлених на основі витягів з лікарських рослин, особливе місце займають соки. Соки зі свіжих рослин бувають: натуральні (незгущені), згущені, сухі (концентровані). Технологія одержання соків була розроблена в інституті Фармакохімії ім. Кутателадзе АН Грузії з наступних видів рослин: валеріани, дурману, наперстянки пурпурної й іржавої, конвалії, беладони, хвоща польового, чистотілу, водяного перцю, чемериці, матері-і-мачухи, кропиви. Багато дослідницьких робіт присвячені одержанню стабільних соків зі свіжих рослин у сухому виді. Н. Є. Чернов і Г. П. Півненко (Харків) розробили методики одержання стабільних сухих соків чистотілу, конвалії, нігитків, пасльона пташиного, родовика, цибулі ріпчастої й ін. Сушіння соків сублімацією зберігає первісну якість БАР (особливо легких фітонцидів) і поліпшують їх властивості шляхом концентрації активних компонентів. Ці соки, одержані шляхом заморожування з наступною сублімацією, значно стабільніші при збереженні.

Соки, які виготовляють зі свіжих рослин, не проходять термічної та технологічної обробки, завдяки чому зберігають в активному стані весь комплекс діючих речовин - вітамінів, мінеральних солей, органічних кислот, мікроелементів, пектинів, амінокислот, цукрів тощо. Соки різноманітних дерев, плодів, ягід, трав, коренів із більше ніж 300 лікарських рослин високоефективні при внутрішньому або зовнішньому застосуванні для профілактики та лікування цілої низки захворювань. На сучасних фармацевтичних підприємствах соки виготовляють як самостійну лікарську форму, для одержання ароматизаторів та барвних речовин у виробництві ліків (завдяки розмаїттю кольорів та смаку соків). Проте основним, безумовно, є їх використання у вигляді фармацевтичних препаратів або харчових добавок (препарати «Бенитад» на основі соку Буряку звичайного, «Імунал» із соку Ехіноцеї пурпурової та ін.). В якості самостійних лікарських засобів застосовуються соки Алое деревовидного, Каланхое перистого, Подорожника великого й блошиного тощо.

Лікувальна дія соків пов'язана, в основному, з органічними речовинами, які здатні надавати терапевтичну дію, нормалізувати кров'яний тиск, покращувати обмін речовин, позитивно впливаючи на загальний стан хворих та ін. Отже рослинні соки можна розглядати як практично невичерпне джерело одержання лікарських препаратів різної спрямованості, які можуть застосовуватись для тривалих курсів лікування.

Висновки. Таким чином, незважаючи на значний розвиток сфери створення фітопрепаратів і різноманітність представлених на фармацевтичному ринку України лікарських засобів рослинного походження, асортимент препаратів на основі свіжої рослинної сировини (зокрема, соків) є недостатнім. Тому вітчизняні розробки технології лікувальних соків становлять одну з перспективних завдань сучасної фармації.